

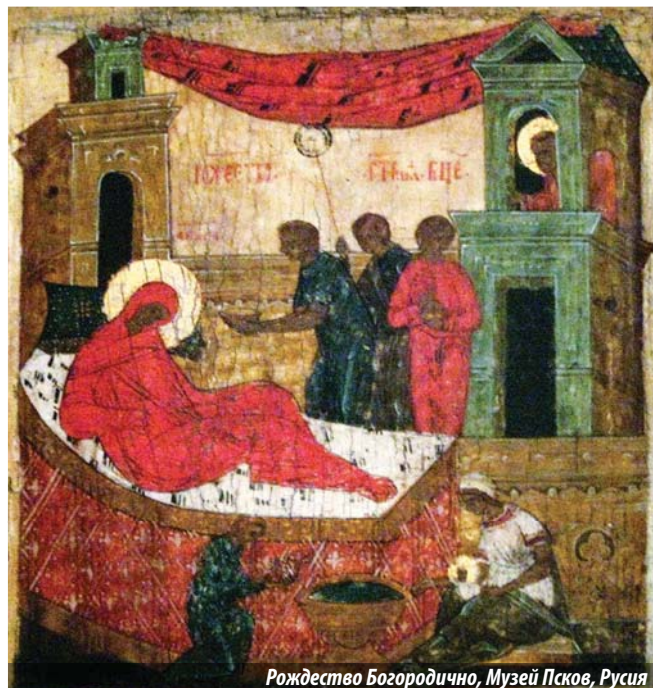
Малка Богородица

На 8 септември, Православната църква почита Рождество на Пресвета Богородица. Денят, в който се е родила Света Дева Мария, е един от най-големите християнски празници, известен в народната традиция като Малка Богородица.

На три дни път от Йерусалим се намирал малкият градец Назарет. Там живели праведните Йоаким и Ана, които светата църква нарича „богоотци“. Йоаким произхождал от Давидовия род, а света Ана – от рода на Аарон. Били много щедри, милосърдни. За себе си изразходвали само една трета от доходите си. Другата трета жертвали за храма, а последната трета раздавали на бедните. Но всекидневна скръб помрачавала живота на тези добри хора: нямали деца. У израилтяните това се считало за голямо нещастие, понеже бездетните родители се лишавали от надеждата да имат за свой потомък очаквания Месия. На един от големите празници Йоаким дошъл със свои роднини в Йерусалимския храм. Искал да принесе жертва на Бога. Храмът бил препълнен с народ. Застанал Йоаким пред първосвещеника и му открил желанието си. Първосвещеникът започнал да го укорява, че заради греховете му Бог не го благословил с деца. При това положение той не бил достоен да принася жертва. Йоаким се натъжил дълбоко. Излязъл от храма, като се утешавал с мисълта за безбройните милости на Бога към израилския народ. По някое време скръбта му обаче станала толкова голяма, че не пожелал да се върне в къщи.

Отишъл в пустинята, където пасяло стадото му. Там прекарал той в молитва и строг пост 40 дни. Молел се усърдно Бог да се смили над него, да извърши чудо – да стане и той баща, както някога Авраам станал баща в дълбоки старини. Вестта за тревогата на Йоаким в Йерусалим стигнала в Назарет до Ана. Тя затъгувала дори повече от мъжа си. Считала себе си за причина за бездетството им. И като мъжа си почнала също тъй горещо да се моли на Бога да я облагодетелства с рожба, като обещала да я обрече на църквата. Най-после, пред Ана се явил ангел, който ѝ казал, че ще роди благословена дъщеря на име Мария, заради която ще бъдат благословени всички земни родове. Когато малката Мария навършила три години, родителите я завели в Йерусалимския храм и така изпълнили обещанието си да предадат своята единствена рожба в служба на Бога. Мария останала да живее в храма, като приела върху себе си дълга да лекува в скръбта им всички самотни и изоставени хора. Напуснала земния живот на 64-годишна възраст на 15 август.

Малка Богородица е един от най-предпочитаните празници, на който се прославя Божията майка като пазителка на семейството и покровителка на родилката и

Рождество Богородично, Музей Псков, Русия

детето. Според българските традиции Рождество на Пресвета Богородица се отбелязва предимно от жени, за да им помага Богородица в беда или тежка работа. Молят ѝ се да раждат леко и да са живи и здрави децата им. По стара традиция, за здравето на децата се правят курбани, като жертвеното животно трябва да е женско. Меси се пита, наречена Богородичен хляб. Парче от нея се оставя за добитъка, прибавя се в храната му, друго парче се нарича на къщата, за да я пази Богородица. Провеждат се събори из цяла България, обикновено край манастири, църкви и оброчни места, свързани с Божията майка, играят се хора, пеят се песни.

Жените носят дарове в църквата – ризи, кърпи, престилки, чорапи и ги поставят под иконата на Света Богородица, отрупана с цветя. Вари се жито, което най-напред се носи в черквата, за да се опеи и благослови, след това се раздава за здраве. В някои райони между Голяма и Малка Богородица се спазва строга забрана – жените не перат, не тъкат, не шият, не месят хляб, за да са здрави децата им. От курбана се раздава на бедните, защото се приема, че Светата Майка е покровителка и на самотните и изоставени хора, утешителка на сирачетата. Този християнски празник е и един от най-предпочитаните за кръщенета и сватби.

Между двете Богородици се пресаждат и размножават повечето пролетни многогодишни цветя и храсти. Тогава жените обредно берат богородиче, богородична трева или див босилек. С него свързват „женския период“ и с китка от тревата, натопена във вода, се правят бани при „женски“ болести. Богородичната трева се пази за лек. При главоболие сварената трева се слага на главата, а с отвара от нея се правят „поливки“ при „незайна болест“ и за здраве. Обредността, свързана с Богородица е връзка на християнската светица с древните божества на плодородието и богините-майки в индоевропейските митологии. Празниците ѝ изразяват тържественост в отбелязването на сезонните и земеделски цикли. В българския народен календар рожденият ден на Света Богородица съвпада с раждането на новия аграрен сезон. ◆